

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство привреде

Актуелна Привредна Кретања

- Привредни раст од +4,5% (стр. 1)
- Раст прерађивачке индустрије +3,6% (стр. 2)
- Реални раст малопродајног промета +3,3% (стр. 7)
- Нето раст броја привредних субјеката у првих седам месеци за 12.460 (стр.8)
- Број запослених повећан за 3,2%, а незапослених смањен за -10,1% (стр. 9)
- Просечна нето зарада у мају 426 EUR, у прерађивачкој инд. 399 EUR (стр. 11)
- Раст спољнотрговинског робног дефицита, -2,5 млрд. EUR (стр. 13)
- Нето прилив СДИ у првих пет месеци 1.092 мил. EUR, међугодишњи раст од 13,6% (стр. 14)
- Јавни дуг 24 млрд. ЕУР, 59,7% БДП (стр. 15)

Прилог:

- Иновативне перформансе МСП (стр. 19)

Q₂

Београд, јул 2018.

САДРЖАЈ

Актуелна привредна кретања - резиме

Међународна привредна кретања	1
Индустрија	2
Грађевинарство	7
Трговина на мало	7
Пословна демографија	8
Тржиште радне снаге	9
Спољна трговина	13
Платни биланс	14
Јавне финансије	15
Јавни дуг	15
Цене и монетарна кретања	17

Прилог:

Иновативне перформансе МСП	19
----------------------------	----

Табела 1. Основни економски индикатори

Реалан раст у %	<u>Ø 2017</u> Ø 2016	<u>Q1 2018</u> Q1 2017	<u>Q2 2018</u> Q2 2017	<u>I-VI 2018</u> I-VI 2017
Индустрија	3,5	5,9	5,6	4,2
- Прерађивачка	6,4	5,0	0,5	3,6
Извоз робе	12,0	8,7	6,7	7,6
Увоз робе	13,8	12,3	11,1	11,7
Трговина на мало	3,7	3,2	2,5	3,3
Запослени	3,0	3,3	3,2	3,2
Незапослени	-9,3	-10,1	-10,1	-10,1
Нето зараде	0,9	4,8	-	4,3*
Инфлација	3,0	1,6	1,9	1,7
Приходи буџета	4,3	1,9	-	1,0*
Расходи буџета	0,4	2,3	-	1,9*

Извор: РЗС, МФ, МП- истраживање

* Подаци се односе на пет месеци

Анализа привредних кретања Q2/2018 припремљена је на основу података доступних до 31. јула 2018.

АКТУЕЛНО – РЕЗИМЕ

Основне карактеристике привредних кретања у периоду јануар-јун 2018. године:

- Европска комисија предвиђа наставак умерене експанзије привреда ЕУ и евро зоне у 2018. и 2019. години, на 2,1% ове године и 2% следеће године. За Западни Балкан процењује се просечни годишњи раст БДП од 3,8% у периоду 2018-2020. За Србију, која је највећа економија у региону, предвиђа се привредни раст и наставак економске експанзије и у наредним годинама, што је углавном засновано на опоравку и јачању инвестиција и приватне потрошње. Извештај констатује да је пословно окружење у Србији побољшано, али да и даље постоји нефер конкуренција јавног и неформалног сектора. Основни начин финансирања МСП у Србији и даље су њихови сопствени ресурси. Наводи се да постоје фискални **ризици** због недовршених реформи кључних јавних сектора, као и потенцијални економски ризик због недовршене приватизације државних предузећа, при чему је најкритичнији енергетски сектор.
- Раст БДП у првих шест месеци од 4,5%, највише захваљујући индустрији, грађевинарству и пољопривреди.
- Раст укупне индустријске производње 4,2%, рударства 0,4%, прерађивачке индустрије 3,6% и сектора снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом 8,5%. Сектор снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом имао је највећи раст у овом периоду, док је тренд раста прерађивачке индустрије успорен.
- *Раст потрошње домаћинства* - раст промета у трговини на мало за +3,3%;
- У првих седам месеци основано је 27.069 привредних субјеката (21.773 предузетника и 5.296 предузећа) и угашено 14.609 (13.061 предузетника и 1.548 предузећа), укупан број привредних субјеката повећан за 12.460 (8.712 предузетника и 3.748 предузећа). Однос броја основаних и угашених привредних субјеката (нето-ефекат) је 1,9:1 и показује да се на сваких 10 угашених привредних субјеката оснује 19 нових.
- Настављени су позитивни трендови на *тржишту рада*: број запослених повећан за 3,2%, а укупан број незапослених смањен за -10,1% на међугодишњем нивоу;
- Према Анкети о радној снази стопа незапослености у Q1 2018. године износила је 14,8%.
- Реални раст *просечне нето зараде* је 4,3% (период I-V 2018.). У мају просечна нето зарада износила је 50.377 динара или 426 EUR, а у прерађивачкој индустрији 47.114 динара (399 EUR);
- Укупна *спољнотрговинска робна размена* износила је 18,5 млрд. EUR (извоз 8 млрд EUR, а увоз 10,5 млрд. EUR) и остварила је раст од 9,9% на међугодишњем нивоу. Извоз робе је у истом периоду порастао за 7,6%, а увоз робе за 11,7%. Дефицит робне размене је повећан за 27,2% и износио је 2,5 млрд. EUR. Покривеност увоза извозом износила је 76,3%, мања је у односу на претходну годину, када је износила 79,2%;
- Нето прилив *страних директних инвестиција* у првих пет месеци 2018. године износио је 1.092 мил. EUR, што је раст од +13,6% у односу на исти период претходне године;
- *На нивоу опште државе у првих пет месеци 2018. године забележен је фискални суфицит* у износу од 9,3 млрд. динара. Јавни приходи сектора државе су у том периоду забележили међугодишњи реални раст од +3,2%, а јавни расходи раст од 5,1%. Приходи буџета су реално већи за 1,0%, а расходи за 1,9% у односу на исти период претходне године. Суфицит буџета од 8,8 млрд. динара;
- *Настављен је тренд смањења учешћа јавног дуга у БДП*, са 74,7% у 2015. на 61,5% (на крају децембра 2017. укупан јавни дуг је износио 23,2 млрд. EUR). У првом полугодишту 2018. године јавни дуг је износио 24 млрд. EUR (59,7% БДП);
- *Инфлација* – просек периода је забележила раст од 1,7%. Годишња стопа инфлације у јуну је износила 2,3% и у оквиру је циљане инфлације од 3+/-1,5%.
- *Монетарна кретања*. Укупна кредитна активност у првој половини 2018. године је остварила номинални раст од 3,1% (раст кредита становништву од 7,8% и пад кредитне активности привреде од -0,6%). У јуну 2018. године номинални међугодишњи раст кредитне активности је износио 4,4% (кредити становништву раст од 8,9%, а пласмани привреди од +0,8%). Смањено учешће проблематичних кредита у укупним кредитима и на крају јуна 2018. године износило је 7,8%. Укупна штедња становништва је у првој половини 2018. године износила 1.159 млрд. динара (девизна 1.106,3 млрд. динара, а динарска 52,7 млрд. динара) и у односу на исти период 2017. забележила је номинални раст од 3,7%.

Табела 2. Основни показатељи макроекономских кретања

	Јединица мере	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	I-VI 2018 I-VI 2017
РЕАЛНИ СЕКТОР											
Бруто домаћи производ	мг. стопе, у %	-3,1	0,6	1,4	-1,0	2,6	-1,8	0,8	2,8	1,9	4,5*
Бруто домаћи производ	мил. EUR	30.655	29.766	33.424	31.683	34.263	33.319	33.491	34.616	36.794	-
Бруто домаћи производ РС	EUR	4.187	4.082	4.619	4.400	4.781	4.672	4.720	4.904	5.226	-
Индустријска производња											
Индустријска производња	мг. стопе, у %	-12,6	1,2	2,5	-2,2	5,5	-6,5	8,3	4,7	3,5	4,2
Рударство	мг. стопе, у %	-3,8	3,8	9,8	0	5,3	-16,6	10,6	4,0	2,7	0,4
Прерађивачка индустрија	мг. стопе, у %	-16,1	2,6	-0,2	-0,9	4,8	-1,4	5,3	5,3	6,4	3,6
Снабдевање ел. енергијом, гасом, паром и климатизација	мг. стопе, у %	0,8	-4,4	9,7	-7,1	8,1	-20,1	18,8	2,7	-6,2	8,5
Индекс пословне климе у прерађивачкој индустрији	баланс	-2,3	-0,5	-0,3	-0,2	-0,5	-0,2	0,8	0,9	0,8	
ТРЖИШТЕ РАДА											
Запослени	у хиљадама	1.985	1.901	1.866	1.866	1.865	1.845	1.896	1.914	1.977	2.109
Активно незапослена лица	у хиљадама	747	744	753	762	775	767	743	714	651	608
Анкетна стопа незапослености	%	16,1	19,2	23,0	23,9	22,1	19,2	17,7	15,3	13,5	14,8**
Нето зараде	RSD	31.733	34.142	37.976	41.377	43.932	44.530	44.432	46.097	47.893	49.355*
	реалне стопе, у %	0,2	0,7	0,2	1,1	-1,5	-1,5	-2,1	2,5	0,9	4,3*
Пензије	RSD	19.788	19.890	21.285	22.450	23.378	23.553	23.196	23.006	23.913	24.985*
	реалне стопе, у %	3,3	-5,9	-3,6	-2,2	-3,4	-2,1	-0,1	-0,1	-1,2	3,3*
ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ СА ИНОСТРАНСТВОМ											I-V
Текући рачун платног биланса	мил. EUR	-2.032	-2.037	-3.656	-3.671	-2.098	-1.985	-1.234	-1.075	-2.090	-818
	% БДП	-6,6	-6,8	-10,9	-11,6	-6,1	-6,0	-3,7	-3,1	-5,7	
Извоз робе и услуга	мил. EUR	8.043	9.515	11.145	11.469	13.937	14.451	15.728	17.385	19.330	8.327
	мг. стопе, у %	-16,1	18,3	17,1	2,9	21,5	3,7	8,8	10,5	11,2	9,5
Увоз робе и услуга	мил. EUR	13.099	14.244	16.487	16.992	17.782	18.096	18.643	19.597	22.365	9.802
	мг. стопе, у %	-28,3	8,7	15,7	3,1	4,7	1,8	3,0	5,1	14,1	11,4
Стране директне инвестиције	мил. EUR	2.068	1.133	3.320	753	1.298	1.236	1.804	1.899	2.415	1.092
	% БДП	6,7	3,8	9,9	2,4	3,8	3,7	5,4	5,5	6,6	
Спољни дуг	мил. EUR	22.272	23.509	24.123	25.645	25.644	25.679	26.234	26.494	25.735	25.445**
	% БДП	72,7	79,0	72,2	80,9	74,8	77,1	78,3	76,5	69,9	
Курс динара											I-VI
Просечан курс динара према евр	RSD/EUR	93,95	103,04	101,95	113,13	113,14	117,31	120,73	123,12	121,34	118,30
Просечан курс динара према долару	RSD/USD	67,47	77,91	73,34	88,12	85,17	88,54	108,85	111,29	107,50	97,73
ФИСКАЛНИ СЕКТОР											I-VI
Консолидовани фискални резултат	% БДП	-4,4	-4,6	-4,8	-6,8	-5,5	-6,6	-3,7	-1,3	+1,2	-
Јавни дуг	% БДП	32,8	41,8	45,4	56,2	59,6	70,4	74,7	71,9	61,5	59,7
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ											I-VI
Инфлација, крај периода	мг. стопе, у %	6,6	10,3	7,0	12,2	2,2	1,7	1,5	1,6	3,0	2,2
Инфлација, просек периода	мг. стопе, у %	8,4	6,5	11,0	7,8	7,8	2,9	1,9	1,2	3,0	1,7

Извор: РЗС, НБС, МФ. Напомена: * I-V 2018.; ** I-III 2018

МЕЂУНАРОДНА ПРИВРЕДНА КРЕТАЊА

- **Европска комисија (ЕК) у летњој економској прогнози 2018.** констатује да се наставља умерена експанзија привреда ЕУ и евро зоне у 2018. и 2019. години, на 2,1% ове године и 2% следеће године. Међутим, после пет узастопних квартала снажне експанзије, економска динамика благо је умањена у првој половини 2018. године и сада је за 0,2 процентна поена нижа у ЕУ и еврозони него што је пројектовано на пролеће. Ипак, смањење и ревизија раста БДП у односу на мајску прогнозу показује да неповољно спољне окружење, попут растуће тензије са САД, као и повећање цена енергије, може смањити поверење и успорити економску експанзију.
- Очекује се јачи раст у другој половини 2018. године, с обзиром на побољшање услова на тржишту рада, опадање дуговања домаћинства, поверење потрошача остаје високо, а монетарна политика подстицајна. Глобално, раст остаје солидан, али стопе постају све више диференциране у земљама и регионима.
- **Прогноза инфлације** је вођена повећањем цена енергије (нафте) и предвиђа да износи просечно 1,9% у ЕУ и 1,7% у еврозони. Ово представља пораст од 0,2 процентних поена у обе области у односу на пролећну прогнозу. Прогноза за 2019. годину повећана је за 0,1 пп за евро зону на 1,7%, али остаје непромењена на 1,8% за ЕУ.
- И поред тога што су остварени снажни економски резултати, прогноза је и даље подложна **значајним ризицима**, који су појачани у односу на крај 2017. Даља ескалација тензија у трговини се не предвиђа. Међутим, ако би тензије расле, оне би негативно утицале на трговину, инвестиције и на смањење благостања у земљама ЕУ. Остали ризици укључују потенцијалну нестабилност финансијског тржишта која је у вези са геополитичким тензијама.

Табела 3. Основни економски индикатори, у %

	БДП			ИНФЛАЦИЈА		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
СВЕТ (без ЕУ)	3,9	4,2	4,1			
ЕУ 28	2,4	2,1	2,0	1,7	1,9	1,8
Евро зона	2,4	2,1	2,0	1,5	1,7	1,7
- Немачка	2,2	1,7	1,7	1,7	1,7	1,8
- Француска	2,2	1,7	1,6	1,2	1,9	1,5
- Италија	1,5	1,3	1,1	1,3	1,4	1,6
- Словенија	5,0	4,4	3,5	1,6	2,1	2,2
Мађарска	4,0	4,0	3,2	2,4	2,7	3,2
Бугарска	3,6	3,8	3,7	1,2	2,0	1,8
Румунија	6,9	4,1	3,8	1,1	4,4	3,4
Хрватска	2,9	2,6	2,5	1,3	1,65	1,86
В. Британија	1,7	1,3	1,2	2,7	2,6	2,0

Извор: European Economic Forecast, Summer 2018, EC, July 2018

- **Директоријат за економска и финансијска питања Европске комисије у свом последњем Економском кварталном извештају за земље кандидате и потенцијалне кандидате за чланство у ЕУ за Q2 2018.**

године наводи да је економски раст настављен у Западном Балкану, при чему је раст БДП у Q1 2018. године убрзао на 3,5%, чему је знатно допринела Србија, која је највећа економија у региону. Инвестиције и приватна потрошња наставили су да подржавају раст у региону. Економска експанзија је довела до даљег отварања нових радних места, а стопа незапослености је и даље опадала у већини земаља, мада је и даље висока. Упркос даљем напретку у фискалној консолидацији, високи ниво јавног дуга и даље су извор рањивости у већини земаља. Процењује се да се у Западном Балкану просечни годишњи раст БДП од 3,8% у периоду 2018-2020. са 2,5% из преходне две године. За Србију предвиђа се привредни раст и наставак економске експанзије и у наредним годинама, што је углавном засновано на опоравку и јачању приватне и јавне потрошње.

- Иако ће растућа потражња довести до повећања цена, предвиђа се да ће инфлација остати близу циља НБС. Очекује се да ће стране директне инвестиције остати значајне.
- Предвиђени средњорочни дефицит од 0,5% БДП је довољан како би се осигурала фискална одрживост и даље смањење државног дуга, који је и даље релативно висок и износи преко 60% БДП.
- Извештај констатује да је пословно окружење у Србији побољшано, али да и даље постоји нефер конкуренција јавног и неформалног сектора. Основни начин финансирања МСП у Србији и даље су њихови сопствени ресурси.
- Наводи се да постоје фискални **ризичи** због недовршених реформи кључних јавних сектора, као и потенцијални економски ризик због недовршене приватизације државних предузећа, при чему је најкритичнији енергетски сектор.
- Србији се **препоручује** одржање добре макроекономске политике, неопходан наставак тешких структурних реформи, повећање капиталних инвестиција, уз бољи систем планирања и извршења. Позива се и на значајнију реформу тржишта рада и на наставку реформе образовног система.

Табела 4. Земље кандидати и потенцијални кандидати за чланство у ЕУ, у %

	БДП			НЕЗАПОСЛЕНОСТ			ИНФЛАЦИЈА		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Албанија	3,8	3,6	3,9	14,1	13,4	12,6	2,0	2,1	2,4
Македонија	0,0	3,1	3,3	22,4	21,9	21,6	1,4	1,9	2,0
Црна Гора	4,3	3,0	2,9	16,4	15,6	14,8	2,8	3,0	2,2
Србија	1,9	3,3	3,5	13,5	12,1	10,0	3,1	1,7	2,7
Б и Х	1,6	-	-	20,5	-	-	1,2	-	-
Турска	7,4	4,7	4,2	11,1	9,8	9,4	11,1	10,9	9,0

Извор: EU Candidate Countries' & Potential Candidates' Economic Quarterly 2nd Quarter 2018, EC, Directorate-General for Economic and Financial Affairs, July 2018

ИНДУСТРИЈА

- Индустијска производња у периоду јануар - јун 2018. године, у односу на исти период 2017. године, већа је за 4,2%, прерађивачка индустрија 3,6%, а производња електричне енергије 8,5%.
- У периоду Q2 2018. године, у односу на исти период 2017. године, забележен је раст укупне индустријске производње за 5,6%, рударства 0,3%, прерађивачке индустрије 0,5% и снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизацијом од 19,4%.
- Највећи утицај на **раст** индустријске производње у Q2 2018. године, у односу на исти период 2017. године,: Производња моторних возила и приколица, Производња осталих саобраћајних средстава и Поправка и монтажа машина и опреме.
- Индустијска производња у јуну 2018. године већа је за 3,9% у односу на јун 2017. године, а прерађивачка индустрија 3,6%.
- **Обим индустријске производње у јуну 2018.** године, у односу на јун 2017, бележи: раст код 18 области (учешће у структури индустријске производње 74%), а пад код 11 области (учешће у структури индустријске производње 26%).
- **Производња малих предузећа** (број запослених мањи од 50) која нису обухваћена редовним статистичким истраживањем прати се на узорку изабраних јединица из сектора прерађивачке индустрије. Када се укључи оцена индустријске производње малих предузећа из узорка, индустријска производња у јуну 2018. године, у односу на просек 2017. године, код укупне индустријске производње већа је за 4,5%, а код прерађивачке индустрије већа је за 8,8%.

Графикон 1. Индустијска производња (2017=100)

Извор: РЗС, МП – истраживање

Табела 5. Индикатори индустријске производње

	Учешће у БДП	Учешће у укупној БДВ	Учешће у БДВ индустрије	Пондери	Запослени
Укупно	21,4	25,9	100,0	100,0	100,0
Рударство	0,8	1,0	3,9	7,1	5,0
Прерађивачка инд.	15,6	19,0	73,1	73,9	81,7
Снаб. ел. ен. гасом и паром	3,8	4,6	17,6	19,0	6,3
Снаб. водом и управљање водама	1,2	1,4	5,4		7,0

Извор: РЗС - БДВ (2016) и пондери (2015) и запослени (XII 2016)

Табела 6. Стопе раста индустријске производње

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Укупно	4,7	3,5	0,5	3,9	5,9	5,6	4,2
Рударство	4,0	2,7	-10,3	2,9	3,0	0,3	0,4
Прерађивачка инд.	5,3	6,4	1,6	3,6	5,0	0,5	3,6
Снаб. ел. ен. гасом, паром и кл.	2,7	-6,2	-0,3	6,3	10,9	19,4	8,5

Извор: РЗС

Прерађивачка индустрија

- У Q2 2018. године ублажен је тренд раста прерађивачке индустрије, што је последица слабијих

резултата у Производњи хемикалија и хемијских производа и Производњи производа од гуме и пластике.

Табела 7. Прерађивачка индустрија

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим, стопа раста у %	5,3	6,4	1,6	3,6	5,0	0,5	3,6
Зараде, нето зарада РСД	43.618	45.949	47.114	-	44.455	-	44.958
стопа раста у % - реално	4,7	4,1	4,6	-	5,2	-	5,1
Цене произвођача, стопа раста у %	-0,5	3,8	2,3	3,5	0,7	0,7	1,4
Извоз, у мил. EUR	12123,8	13769,0	1301,3	1370,5	3569,3	38.776,2	7446,5
стопа раста у %	11,6	13,6	8,9	11,4	12,4	9,1	10,7
Увоз, у мил. EUR	13185,8	14663,3	1386,4	1508,9	3781,8	4210,5	7992,3
стопа раста у %	5,4	11,2	5,0	15,5	16,0	8,6	13,8

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Физички обим бележи раст у Q2 2018. у односу на исти период 2017. годину (0,5%).
- Реалан раст зарада 5,1% (у периоду I-V 2018.)
- Раст цена произвођача индустријских производа (0,7%).
- Раст извоза 9,1% и увоза 8,6%.

Табела 8. Стопе раста прерађивачке индустријске

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Прерађивачка индустрија	5,3	6,4	1,6	3,6	5,0	0,5	3,6
Произ. прехрамбених производа	6,0	-0,1	2,8	3,9	-1,6	5,7	0,8
Производња пића	-0,4	5,1	6,6	2,9	7,6	2,7	5,4
Произ. дуванских производа	22,6	10,1	-24,7	-5,6	-1,1	-18,7	-9,1
Производња текстила	-15,2	15,1	8,8	-15,7	20,1	-7,5	8,4
Пр. одевних предмета	7,2	3,5	2,1	14,2	9,9	9,2	9,8
Произ. коже и предмета од коже	-4,7	1,1	13,6	4,9	6,5	16,5	8,9
Прерада дрвета и произ. од дрвета	-1,3	15,6	12,1	-3,6	4,5	-1,6	4,6
Произ. папира и произ. од папира	-0,5	9,3	7,5	6,4	4,6	4,5	6,7
Штам. и умн. аудио и видео записа	14,0	-17,5	-12,0	16,7	2,8	27,9	2,0
Производња кокса и деривата нафте	0,3	5,6	0,9	11,0	4,0	4,4	4,1
Произв. хем. и хемијских производа	15,8	16,5	-6,4	-12,9	23,1	-17,4	6,1
Произ. основних фар. произ. и препарата	-0,5	8,9	-10,7	0,5	0,3	-5,8	-1,0
Произ. производа од гуме и пластике	10,5	13,1	-1,7	-4,7	5,1	-9,9	0,7
Произ. производа од осталих немет. минерала	6,1	2,6	14,9	1,8	7,1	10,0	7,1
Производња основних метала	8,8	10,7	16,7	17,7	13,3	4,2	12,4
Произ мет. производа, осим машина и уређаја	7,9	10,8	-4,1	-2,0	8,7	-9,7	2,8
Произв. рачунара, елект. и оптичких производа	14,6	0,6	6,4	34,3	-18,4	4,1	-9,1
Произ. елек. опреме	9,1	11,6	-0,2	-5,4	-0,2	-6,2	-1,6
Произв. непоменутих машина и неп. опреме	-1,1	41,8	9,4	26,3	8,2	-16,5	11,1
Произ. моторних возила, прик. и полуприколица	-7,6	-3,3	7,8	10,4	-0,9	20,7	3,1
Производња осталих саобраћајних средстава	52,4	-8,6	10,6	17,5	-6,6	89,3	4,9
Производња намештаја	11,2	10,5	-6,3	6,8	17,4	-1,1	9,7
Остале прер. делатности	9,4	-3,3	16,8	-3,9	13,2	37,6	8,8
Поправка и монтажа машина и опреме	2,8	-23,2	21,6	30,4	8,4	79,1	20,2

Извор: РЗС

Производња прехрамбених производа

- У Q2 2018. године забележен је значајан раст производње у овој индустријској области, што је највероватније последица раста домаће и ино-тражње.

- Обим производње – учешће у прерађивачкој индустрији 24,4%.
- Број запослених – учешће у прерађивачкој индустрији 17,8%.

Табела 9. Производња прехрамбених производа

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим , стопа раста у %	6,0	-0,1	2,8	3,9	-1,6	5,7	0,8
Зараде , нето зарада РСД	39.212	41.038	40.832	-	39.368	-	39.664
стопа раста у % - реално	1,5	3,4	4,1	-	4,9	-	4,7
Цене произвођача , стопа раста у %	2,0	1,1	-1,6	-1,6	-0,1	2,1	1,4
Извоз , у мил. EUR	1490,6	1557,3	139,2	147,5	342,2	410,1	752,3
стопа раста у %	8,1	4,5	5,5	6,1	-4,3	5,2	0,7
Увоз , у мил. EUR	742,3	868,0	71,2	85,3	226,7	231,9	458,6
стопа раста у %	-2,2	16,9	-3,4	20,7	23,3	5,5	17,7

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Физички обим производње у Q2 2018. забележио је раст 5,7% у односу на исти период 2017. годину.
- Реалан раст зарада 4,7% (у периоду I-V 2018.).

Раст цена произвођача индустријских производа - 2,1%.

- Раст извоза 5,2% раст увоза 5,5%.

Производња кокса и деривата нафте

- Стабилан тренд раста настављен је и у Q2 2018. године.

- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 7,4%.

- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 0,6%.

Табела 10. Производња кокса и деривата нафте

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим , стопа раста у %	0,3	5,6	0,9	11,0	4,0	4,4	4,1
Зараде , нето зарада РСД	109.571	113.186	78.344	-	86.146	-	85.383
стопа раста у % - реално	-0,1	2,1	1,3	-	-1,0	-	0,2
Цене произвођача , стопа раста у %	-14,8	22,2	23,7	-1,0	0,1	-4,8	-4,3
Извоз , у мил. EUR	218,9	298,6	34,1	29,3	67,2	90,5	157,7
стопа раста у %	-13,4	36,4	59,9	26,3	18,8	41,4	30,9
Увоз , у мил. EUR	531,6	673,3	69,3	56,6	161,9	185,1	347,0
стопа раста у %	-3,9	26,7	9,7	14,1	17,5	11,9	14,1

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Физички обим производње у Q2 2018. године забележио је раст од 4,4%.
- Реалан раст зарада 4,7% (у периоду I-V 2018.).

- Цене произвођача индустријских производа бележе пад 4,8%.

- Раст извоза 41,4% и увоза 11,9%.

Производња основних метала

- У периоду од априла 2016. године имамо позитивне резултате у овој индустријској области. Проналажење стратешког партнера за Железару Смедерево, раст екстерне и домаће тражње су позитивно утицали на производњу ове индустријске области.
- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 3,7%.

- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 4,3%.

- Раст физичког обима производње у Q2 2018. године износи 4,2%.

- Реалан раст зарада 1,7% (у периоду I-V 2018.).

- Раст цена произвођача индустријских производа 1,1%.

- Раст извоза 11,2% и увоза 11,0%.

Табела 11. Производња основних метала

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим , стопа раста у %	8,8	10,7	16,7	17,7	13,3	4,2	12,4
Зараде , нето зарада РСД	59.757	63.646	79.998	-	63.597	-	66.929
стопа раста у % - реално	14,9	5,2	-2,6	-	3,8	-	1,7
Цене произвођача , стопа раста у %	-0,8	15,0	0,4	4,3	2,0	1,1	1,5
Извоз , у мил. EUR	1023,6	1430,7	154,5	208,7	436,9	438,4	875,3
стопа раста у %	5,3	39,8	20,2	22,7	41,5	11,2	24,5
Увоз , у мил. EUR	972,9	1270,2	118,6	143,2	335,3	377,1	712,4
стопа раста у %	-0,8	30,6	9,7	15,8	24,2	11,0	21,0

Извор: РЗС, МП – истраживање

Производња хемикалија и хемијских производа

- Висок пада у Q2 2018. године је највероватније последица пада укупне тражње (домаће и ино-тражња).

- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 5,1%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 4,8%.

Табела 12. Производња хемикалија и хемијских производа

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим , стопа раста у %	15,8	16,5	-6,4	-12,9	23,1	-17,4	6,1
Зараде , нето зарада РСД	54.640	56.391	61.993	-	60.241	-	61.273
стопа раста у % - реално	6,3	2,0	7,7	-	4,4	-	6,9
Цене произвођача , стопа раста у %	-3,8	0,9	-3,8	-1,0	-5,0	19,2	-4,3
Извоз , у мил. EUR	754,1	874,6	87,2	87,5	245,5	250,5	496,0
стопа раста у %	21,5	16,0	14,3	20,2	14,3	13,9	14,1
Увоз , у мил. EUR	1784,2	1911,5	156,7	181,1	497,7	504,2	1001,9
стопа раста у %	3,7	7,1	-3,0	10,0	6,1	2,1	6,0

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Пад физичког обима у Q2 2018. у односу на исти период 2017. године (17,4%).
- Реалан раст зарада 6,9% (у периоду I-V 2018.).

- Раст цена произвођача (19,2%).
- Раст извоза (13,9%) и увоза (2,1%).

Производња металних производа, осим машина

- Међугодишњи пад производње је последица рада извоза.

- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 6,4%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 10,2%.

Табела 13. Производња металних производа, осим машина

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим , стопа раста у %	7,9	10,8	-4,1	-2,0	8,7	-9,7	2,8
Зараде , нето зарада РСД	41.448	46.048	47.981	-	43.443	-	44.298
стопа раста у % - реално	6,1	9,8	6,5	-	1,9	-	5,6
Цене произвођача , стопа раста у %	0,1	1,8	1,0	0,9	2,6	1,1	1,9
Извоз , у мил. EUR	738,5	859,9	71,7	85,2	188,7	226,1	414,8
стопа раста у %	8,0	16,4	-7,5	13,8	6,3	1,5	3,6
Увоз , у мил. EUR	489,9	590,5	55,4	63,4	137,3	167,7	305,0
стопа раста у %	10,2	20,5	9,7	20,1	14,3	4,9	12,6

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Пад физичког обима у Q2 2018. године износи (9,7%).
- Реалан раст зарада 5,6% (у периоду I-V 2018.).

- Раст цена произвођача индустријских производа (1,1%).
- Раст извоза (1,5 и раст увоза (4,9%).

Производња производа од гуме и пластике

- У Q2. дошло је до високог пада производње, што је за последицу имало и лошији резултат прерађивачке индустрије.

- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 6,7%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 5,9%.

Табела 14. Производња производа од гуме и пластике

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим, стопа раста у %	10,5	13,1	-1,7	-4,7	5,1	-9,9	0,7
Зараде, нето зарада РСД	49.491	54.085	53.425	-	51.378	-	48.750
стопа раста у % - реално	0,5	8,0	3,1	-	4,6	-	3,9
Цене произвођача, стопа раста у %	1,5	1,7	1,6	3,2	2,4	1,1	2,2
Извоз, у мил. EUR	982,8	1248,9	114,3	121,8	346,4	351,3	697,7
стопа раста у %	11,8	27,1	7,7	8,3	24,0	12,6	18,0
Увоз, у мил. EUOR	647,9	754,9	72,9	76,8	192,7	216,0	408,7
стопа раста у %	6,6	16,5	8,6	8,6	19,1	5,7	13,7

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Пад физичког обима производње у Q2 2018. износи (9,9%).
- Реалан раст зарада 3,9% (у периоду I-V 2018.).

- Раст цена произвођача индустријских производа (1,1%).
- Раст извоза 12,6% и увоза 5,7%.

Производња пића

- Циклична кретања у овој индустријској области су последица пада домаће и ино-тражње.

- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 6,9%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 5,9%.

Табела 15. Производња пића

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим, стопа раста у %	-0,4	5,1	2,8	2,9	7,6	2,7	5,4
Зараде, нето зарада РСД	73.799	74.011	67.305	-	67.483	-	67.579
стопа раста у % - реално	11,1	-0,9	2,6	-	1,8	-	2,5
Цене произвођача, стопа раста у %	-2,1	0,4	0,6	0	-0,4	-1,4	-0,1
Извоз, у мил. EUR	174,5	187,3	20,5	23,4	39,3	62,6	101,9
стопа раста у %	1,9	7,2	10,2	8,3	16,6	12,8	14,2
Увоз, у мил. EUR	86,7	91,0	9,0	9,8	18,0	26,9	245,7
стопа раста у %	6,2	5,0	11,1	6,5	8,4	4,3	4,2

Извор: РЗС, МП - истраживање,

- Раст физичког обима у Q2 2018. године 2,7%.
- Реалан раст зарада 2,5% (у периоду I-V 2018.).

- Пад цена произвођача индустријских производа (1,4%). Раст извоза 12,8% и увоза 4,3%.

Производња моторних возила и приколица

- Кретање производње и извоза директно је условљено са кретањем производње у крагујевачком Фијату.

- Обим производње - учешће у прерађивачкој индустрији 5,0%.
- Број запослених - учешће у прерађивачкој индустрији 5,9%.

Табела 16. Производња моторних возила и приколица

	2016	2017	V 2018 V 2017	VI 2018 VI 2017	Q1 2018 Q1 2017	Q2 2018 Q2 2017	I-VI 2018 I-VI 2017
Физички обим, стопа раста у %	-7,6	-3,3	7,8	10,4	-0,9	20,7	3,1
Зараде, нето зарада РСД	38.861	40.302	47.046	-	44.355	-	45.031
стопа раста у % - реално	8,1	2,5	4,2	-	6,9	-	6,2
Цене произвођача, стопа раста у %	0,3	0,8	-0,6	-0,4	-0,6	-0,6	-0,6
Извоз, у мил. EUR	1923,6	1972,8	196,0	208,7	555,9	593,1	1149,0
стопа раста у %	6,9	2,6	11,0	12,5	6,2	9,6	7,9
Увоз, у мил. EUR	1829,3	1633,2	187,7	150,3	368,4	473,4	841,8
стопа раста у %	3,8	-10,7	3,2	-9,1	-10,2	1,4	-6,9

Извор: РЗС, МП – истраживање

- Пад физичког обима производње у Q2 2018. године 20,7%
- Реалан раст зарада 6,2% (у периоду I-V 2018.).

- Пад цена произвођача индустријских производа (0,6%). Раст извоза 9,6% и увоза 10,2%.

ГРАЂЕВИНАРСТВО

- У мају 2018. издата је 1.721 грађевинска дозвола, што је за 6,6% више него у мају претходне године.
- Индекс предвиђене вредности радова у мају 2018. већи је за 44,5% у односу на мај 2017.
- Посматрано према врсти грађевина, у мају 2018. издато је 76,3% дозвола за зграде и 23,7% за остале грађевине.
- Предвиђена вредност радова новоградње у мају 2018. износи 67,4% од укупно предвиђене вредности радова.
- Посматрано према областима, највећа грађевинска активност очекује се у Београдској области, 32,4% од предвиђене вредности новоградње, затим следи Јужнобачка област (8,2%), Јабланичка област (8,1%), Рашка област (6,7%), и Севернобачка област (5,9%), док се учешћа осталих области крећу од 0,1% до 4,2%.
- Област *производња производа од неметалних минерала*, која служи као посредни индикатор праћења грађевинске активности, у односу на Q2 2018. године забележила је раст од 10,0%.

Графикон 2. Производња производа од неметалних минерала, индекси 2017=100

Извор: РЗС

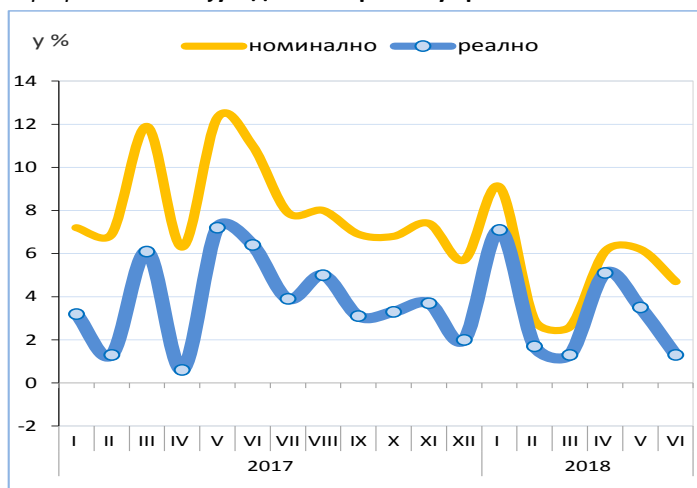
ТРГОВИНА НА МАЛО

- Након оствареног знатног опоравка промета у трговини на мало у 2016. (+7,6%) и блажег у 2017. (+3,9%), позитивна кретања настављена су и у првој половини 2018. године (+3,3%) на међугодишњем нивоу. Раст приватне потрошње дао је позитиван допринос реалном повећању малопродајног промета. У структури промета забележено је реално повећање код свих агрегата: непрехрамбених производа (+3,9%), моторних горива (+3,1%) и храна, пиће и дуван (+2,9%).
- Посматрано по трговинским областима и робним групама, у структури промета робе у трговини на мало у првом кварталу 2018. најзаступљенији су

прехрамбени производи и алкохолна пића (35,7%), гориво за моторна возила и мотоцикле (18,5%) и фармацеутски, козметички и тоалетни производи (12,0%).

- Добри резултати у промету у трговини на мало иницирани су повољним кретањима у привреди, реалним растом зарада и запослености у приватном сектору, растом домаће тражње, пре свега приватне потрошње, смањењем каматних стопа и растом новоодобрених готовинских и стамбених кредита становништву.
- Очекује се да се током 2018. године настави раст промета у трговини на мало.

Графикон 3. Међугодишњи промет у трговини на мало

Извор: РЗС

Графикон 4. Структура промета у трговини на мало Q1 2018.

Извор: РЗС

ПОСЛОВНА ДЕМОГРАФИЈА

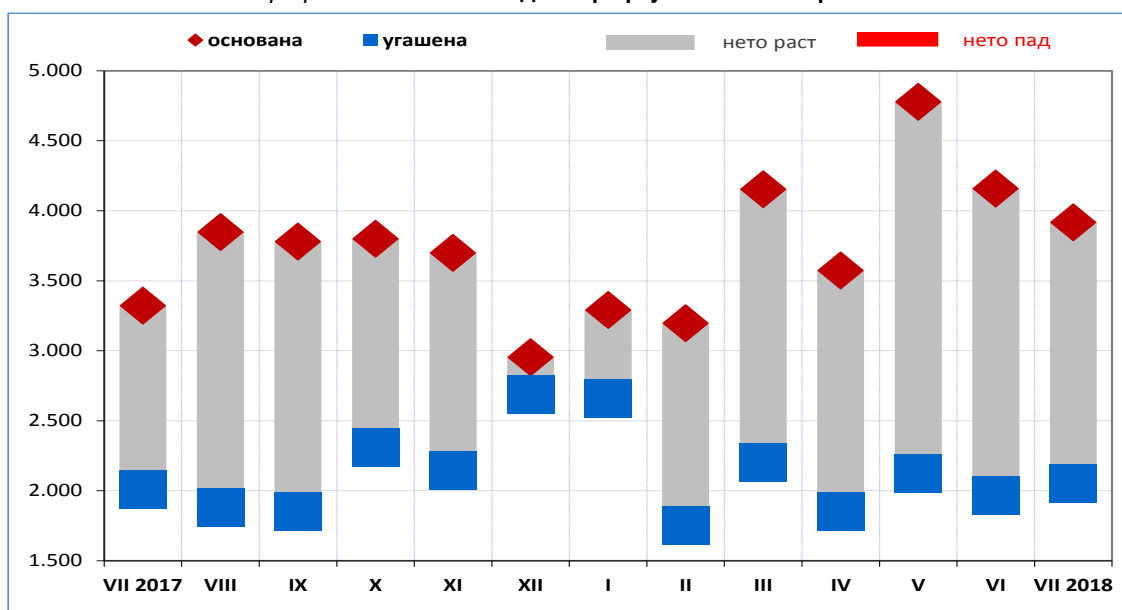
- У периоду јануар-јул 2018. године основано је 27.069 привредних субјеката (21.773 предузетника и 5.296 предузећа) а угашено 14.609 (13.061 предузетника и 1.548 предузећа), тако да је укупан број привредних субјеката повећан за 12.460 (8.712 предузетника и 3.748 предузећа).
- У периоду јануар-јул 2018. године нето-ефекат укупно (однос броја основаних и угашених привредних субјеката) је 1,9 и показује да се на сваких 10 угашених привредних субјеката оснује 19 нових.
- Нето-ефекат је повољнији код предузећа (на 10 угашених оснује се 34 нових) у односу на предузетнике где се на 10 угашених радњи оснује 17 нових.
- У периоду јануар-јул 2018. године у односу на исти период претходне године побољшане су основне перформансе пословне демографије:
- Број основаних привредних субјеката повећан је за 1.701 (предузетника за 1.492, а предузећа за 209);
- Број угашених привредних субјеката повећан је за 799 (предузетника је више за 837, а предузећа мање за 38);
- Нето број привредних субјеката повећан је за 902 (предузетника за 655, а предузећа за 247);
- Нето ефекат оснивања и гашења привредних субјеката повољнији је у првих седам месеци 2018. године у односу на исти период 2017. године (1,9 према 1,8 респективно), код предузећа 3,4 према 3,2 респективно, а код предузетника је 1,7 у оба периода.

Табела 17. Пословна демографија –јануар-јул 2018.

		VII 2018	I-VII 2018
Број основаних	Предузетници	3.232	21.773
	Предузећа	685	5.296
	Привредни субјекти	3.917	27.069
Број угашених	Предузетници	1.812	13.061
	Предузећа	238	1.548
	Привредни субјекти	2.050	14.609
Нето	Предузетници	1.420	8.712
	Предузећа	447	3.748
	Привредни субјекти	1.867	12.460
Нето ефекат	Предузетници	1,9	1,7
	Предузећа	2,9	3,4
	Привредни субјекти	1,9	1,9

Извор: АПР, МП – истраживање

Графикон 5. Пословна демографија – месечни приказ

Извор: АПР, МП – истраживање

ТРЖИШТЕ РАДА

- **Тржиште рада** наставило је и у 2018. години са позитивним кретањем из 2017. У првих шест месеци 2018, укупан **број запослених** је повећан за +3,2%, док је број незапослених смањен за -10,1% на међугодишњем нивоу. На раст запослености утицао је пораст броја запослених код приватних предузетника и запослених код њих (+6,2%), као и код правних лица (+3,2%).
- Укупан број формално запослених у јуну 2018. износио је 2.138.755 лица и повећан је (+0,5) у односу на претходни месец, и за +3,5% у односу на јун 2017. У структури укупне формалне запослености 92,8% (1.983.921 лице) су у радном односу, 3,5% (75.738 лица) су ван радног односа и 3,7% су регистровани индивидуални пољопривредници (79.096 лица).
- Раст формалне запослености, је резултат повећања запослених у радном односу (+0,3%) и ван радног односа (+6,7%), док је смањен број регистрованих индивидуалних пољопривредника (-0,5%). Запосленост је од укупно 19 сектора повећана у 16 (највећи раст запослених забележен је у прерађивачкој индустрији, трговини на велико и мало, стручним, научним, иновационим и техничким

делатностима, грађевинарству). Запосленост је смањена за 1,2% у образовању, саобраћају и складиштењу за 0,2% и снабдевању електричном енергијом, гасом и паром за 0,3%.

- Највећи раст запослености по секторима привреде у Q2 2018. године регистрован је у прерађивачкој индустрији, тј. у сектору који значајно доприноси расту БДП-а. Запосленост прерађивачке индустрије у другом кварталу повећана је за 2,8% (12.007 лица) у односу на Q1 2018, и за 6,7% (27.956 лица) у односу на Q2 2017. што представља 38,9% укупног повећања запослености.
- С друге стране, запосленост је смањена у јавном сектору (који чини 28,5% укупне запослености) у Q2 за 1,4% (8.463 лица) у односу на исти квартал прошле године.

Табела 18. Показатељи о радној снази

	2017		2018			стопе раста/пада		
	Ø2017	IV	V	VI	VI 18 V 18	VI 18 VI 17	I-VI 18 I-VI 17	
Радна снага	2.713.161	2.721.658	2.722.221	2.717.827	-0,2	0,2	-0,1	
1. Укупно формално запослени	2.062.588	2.112.920	2.128.118	2.138.755	0,5	3,5	3,2	
Запослени код правних лица	1.634.901	1.673.259	1.685.089	1.692.764	0,5	3,4	3,2	
Приватни предузетници и зап. код њих	342.457	359.545	363.509	366.895	0,9	6,5	6,2	
Регистровани индивидуални пољопривредници	85.231	80.116	79.520	79.096	-0,5	-7,8	-7,5	
2. Регистровани незапослени	650.573	608.738	594.103	579.072	-2,5	-10,3	-10,1	
Стопа регистроване незапослености, у %	24,0	22,4	21,8	21,3	-	-	-	

Извор: РЗС (Обухваћени запослени у Министарству унутрашњих послова и Министарству одбране), НСЗ

Табела 19. Запослени у јавном сектору

	2017					2018		индекс	
	Ø 2017	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q2 18 Q1 18	Q2 18 Q2 17
Укупна регистрована запосленост	2.062.588	2.024.516	2.061.520	2.077.574	2.086.740	2.092.220	2.126.597	101,6	103,2
Јавни сектор - укупно	612.884	612.510	615.560	612.593	610.871	606.344	607.097	100,1	98,6
Јавна државна предузећа	90.665	90.526	90.869	91.309	89.955	87.934	87.575	99,6	96,4
Јавна локална предузећа	61.941	61.544	62.391	62.478	61.349	60.278	60.710	100,7	97,3
Администрација - ниво државе и аутономне покрајине	133.473	133.606	133.750	133.342	133.193	132.947	132.919	100,0	99,4
Администрација - ниво локалне самоуправе	28.399	27.903	28.754	28.814	28.127	27.955	27.946	100,0	97,2
Здравствени и социјални рад	150.493	150.292	151.029	150.496	150.154	149.207	149.782	100,4	99,2
Образовање и култура	147.913	148.639	148.767	146.153	148.093	148.025	148.165	100,1	99,6

Извор: РЗС (ЗП 22)

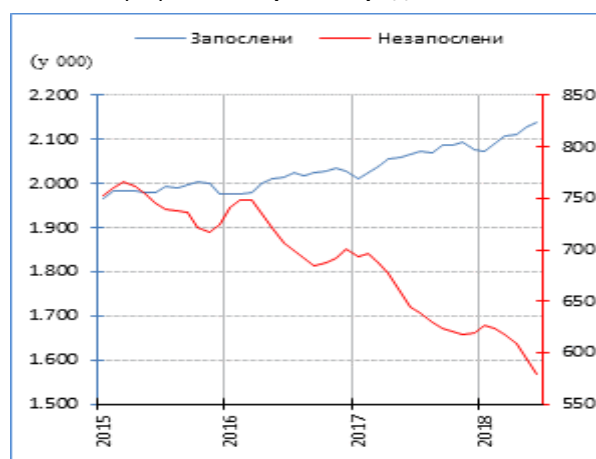
Табела 20. Запослени у правним лицима, лица која самостално обављају делатност, предузетници и запослени код њих

	2017					2018		индекс	
	Ø 2017	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q2 18 Q1 18	Q2 18 Q2 17
УКУПНО	1.977.357	1.937.003	1.975.308	1.993.112	2.004.006	2.011.075	2.047.020	101,8	103,6
Прерађивачка индустрија	417.564	406.052	416.126	421.703	426.374	432.075	444.082	102,8	106,7
Производња прехранбених производа	84.589	83.653	84.592	85.176	84.937	84.003	85.748	102,1	101,4
Производња пића	7.127	6.989	7.153	7.239	7.128	7.010	7.262	103,6	101,5
Производња дуванских производа	1.259	1.185	1.170	1.199	1.484	1.455	1.366	93,9	116,8
Производња текстила	11.829	11.421	11.725	11.917	12.250	12.562	12.692	101,0	108,2
Производња одевних предмета	35.744	35.303	35.718	35.628	36.328	36.981	37.278	100,8	104,4
Производња коже и предмета од коже	13.728	13.457	13.772	13.855	13.828	14.073	14.421	102,5	104,7
Прерада дрвета и произ. од дрвета, осим намештаја	16.262	15.491	16.228	16.628	16.701	16.556	17.232	104,1	106,2
Производња папира и произ. од папира	7.825	7.735	7.877	7.865	7.821	7.904	8.035	101,7	102,0
Штампање и умножавање аудио и видео записа	9.456	9.347	9.471	9.498	9.508	9.527	9.770	102,6	103,2
Производња кокса и деривата нафте	3.334	3.283	3.374	3.358	3.320	3.222	3.195	99,2	94,7
Производња хемикалија и хем. произ.	13.073	12.654	13.137	13.248	13.253	13.304	13.443	101,0	102,3
Производња осн. фармацеут. произ. и препарата	4.630	4.652	4.643	4.628	4.595	4.451	4.414	99,2	95,1
Производња производа од гуме и пластике	25.794	24.901	25.799	26.227	26.248	26.398	27.357	103,6	106,0
Производња производа од неметалних минерала	13.921	13.419	14.223	14.251	13.791	13.272	13.882	104,6	97,6
Производња основних метала	13.107	12.548	13.036	13.318	13.524	13.726	14.745	107,4	113,1
Производња металних производа, осим машина	46.413	44.832	46.114	47.146	47.559	48.818	50.428	103,3	109,4
Производња рачунара, електронских и оптичких произв.	7.011	6.895	7.029	7.067	7.054	7.069	7.270	102,8	103,4
Производња електричне опреме	18.924	18.085	18.586	19.220	19.805	21.057	21.663	102,9	116,6
Производња непоменутих машина и опреме	15.424	15.074	15.410	15.659	15.554	15.471	15.798	102,1	102,5
Производња моторних возила и приколица	30.189	28.296	29.170	30.201	33.089	36.537	38.808	106,2	133,0
Производња осталих саобраћајних средстава	2.420	2.399	2.454	2.465	2.361	2.251	2.426	107,8	98,9
Производња намештаја	16.228	15.557	16.169	16.394	16.791	17.118	17.233	100,7	106,6
Остале прерађивачке делатности	7.713	7.561	7.746	7.742	7.803	7.953	8.110	102,0	104,7
Поправка и монтажа машина и опреме	11.565	11.315	11.529	11.775	11.640	11.358	11.505	101,3	99,8

Извор: РЗС (ЗП 22)

- **Број незапослених** лица која активно траже запослење у јуну 2018. износио је 579 хиљада, и у односу на претходни месец смањен је за -2,5%, и за -10,3% у односу на јун 2017. Стопа регистроване незапослености у јуну износила је 21,3% и у односу на претходни месец смањена је за -0,5 п.п.

Графикон 6. Кретање радне снаге

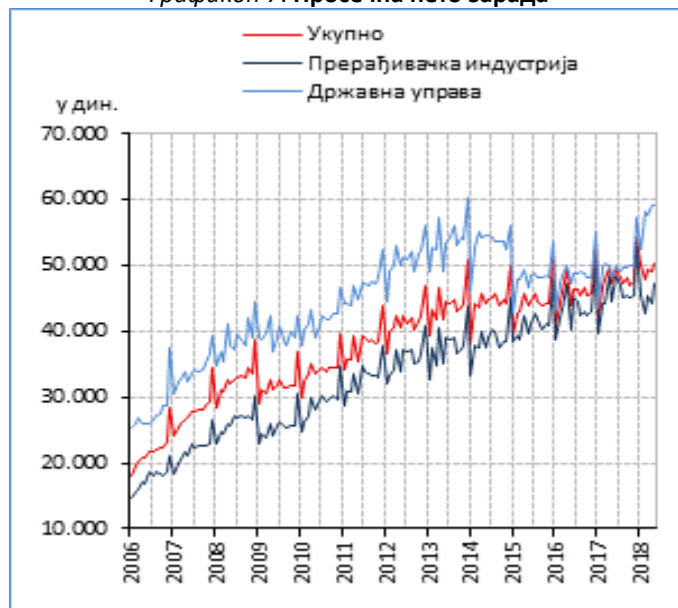

Извор: РЗС, НСЗ

Зараде

- У периоду јануар-мај 2018. дошло је до раста зарада на међугодишњем нивоу (брото за 3,9% и нето зараде за 4,3% су реално повећане). Такође, у мају 2018, повећана су реална просечна брото (4,2%) и нето зарада (4,7%) у односу на мај 2017. На месечном нивоу, у мају 2018. брото и нето зарада су реално смањене за -2,0%.
- Регионалне разлике у исплаћеним зарадама у мају 2018. и даље су веома изражене. Посматрано по регионима, највећу просечну нето зараду у мају имали су запослени на подручју Града Београда (20,8% изнад просека Републике), а најнижу на подручју Шумадије и Западне Србије (12,7% испод просека Републике).
- Посматрано по областима, у мају 2018. највећу просечну нето зараду имали су запослени у Београдској, а најнижу у Јабланичкој области. Највеће нето зараде на нивоу градова-општина су у Костолцу, Лајковцу, Вршцу, Смедереву, Београдским општинама – Врачар, Новом Београду, Старом граду, Савском Венцу, Лазаревцу, а најниже у Сврљигу, Гаџином Хану, Варварин, Жабарима, Власотинцу.

Графикон 7. Просечна нето зарада

Извор: РЗС

Табела 21. Просечне зараде у Србији

	2017	2017						2018				
		VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
Просечна зарада (брото) у RSD	65.976	66.251	65.094	66.438	64.602	65.609	74.887	69.218	66.084	68.251	67.901	69.684
Просечна зарада (нето) у RSD	47.893	48.101	47.220	48.212	46.879	47.575	54.344	50.048	47.819	49.400	49.117	50.377
Просечна зарада (нето) у EUR	404,2	399,5	394,9	403,9	393,0	398,4	458,7	421,5	405,0	417,7	415,6	426,3

Извор: РЗС, НБС

- **Просечна пензија у периоду јануар-мај 2018. износила је 24.985 динара и реално је повећана за 3,3% у односу на исти период 2017. године.** Просечно исплаћена пензија у мају 2018. године је 25.006 динара и реално је смањена за -0,5% у односу на април. Укупан број корисника пензија смањен је у

односу на јануар за -0,5% (за 8.409 пензионера). Однос укупног броја запослених и укупног броја пензионера у мају износио је 1,2:1. Истовремено, просечна пензија чини 49,6% последње просечне нето зараде

Резултати Анкете о радној снази

- Резултати Анкете о радној снази у Q1 2018. указују да је настављена вишегодишња тенденција смањења становништва старијег од 15 година. Тржиште рада бележи негативна кретања у односу на последњи квартал (Q4 2017) а позитивна у односу на Q1 2017. У Q1 2018. смањен број активних, запослених, незапослених а повећан број неактивних у односу на Q4 2017, док је повећан број запослених, активних,

незапослених а смањен број неактивних у односу на Q1 2017.

- Укупан број запослених у Q1 2018. је смањен за 2,7% (75,3 хиљада лица), и стопа запоселности за -1,2 п.п. у односу на Q4 2017, док је повећан за +1,4% (36,1 хиљада лица), и стопа запослености за 0,9 п.п. у односу на Q1 2017.

Табела 22. Показатељи о радној снази

	2015	2016	2017	2017				2018
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Становништво старо 15 + (у 000)	6.059,9	6.017,6	5.984,7	5.995,3	5.988,2	5.981,2	5.974,2	5.967,1
1.Активно	3.126,1	3.208,8	3.229,8	3.105,0	3.265,0	3.310,1	3.239,2	3.157,0
Запослени	2.574,2	2.719,4	2.794,7	2.652,2	2.881,0	2.881,9	2.763,6	2.688,3
Незапослени	551,9	489,4	435,2	452,8	384,1	428,2	475,6	468,7
2.Неактивно	2.933,9	2.808,8	2.754,9	2.890,2	2.723,2	2.671,1	2.735,0	2.810,2
Стопе								
Активности (укупно)	51,6	53,3	54,0	51,8	54,5	55,3	54,2	52,9
Активности (15-64)	63,6	65,6	66,7	64,0	67,0	68,4	67,4	65,8
Запослености (укупно)	42,5	45,2	46,7	44,2	48,1	48,2	46,3	45,1
Запослености (15-64)	52,0	55,2	57,3	54,3	58,8	59,2	57,1	55,6
Запослени млади (15-24)	16,6	19,7	20,9	17,6	20,8	23,7	21,4	18,5
Незапослености (укупно)	17,7	15,3	13,5	14,6	11,8	12,9	14,7	14,8
Незапослености (15-64)	18,2	15,9	14,1	15,2	12,3	13,5	15,3	15,5
Незапослени млади (15-24)	43,2	34,9	31,9	37,1	28,9	28,8	33,3	34,6
Дугорочна незапосленост	11,3	9,9	8,2	8,8	7,4	7,7	8,8	8,8
Неактивности (укупно)	48,4	46,7	46,0	48,2	45,5	44,7	45,8	47,1
Неактивности (15-64)	36,4	34,4	33,3	36,0	33,0	31,6	32,6	34,2

Извор: РЗС (АРС)

- Запосленост је у Q1 2018. смањена у сва четири региона. Највећи пад забележен је у Шумадији и Западној Србији (4,3%) и у Јужној и Источној Србији (3,8%) у односу на Q4 2017. Такође, стопа запослености радног узраста (15-64) смањена је у сва четири региона, највећи пад је у Јужној и Источној Србији а најнижи у Војводини. Стопа запослености младих, смањена је али је и даље задржана на високом нивоу у сва четири региона.

Табела 23. Запослени по регионима

	Шумадија Јужна и Србија Београд Војводина и Западна Источна Србија Србија				
	Београд	Војводина	Западна Србија	Источна Србија	Србија
Број запослених (хиљ.)					
2018 (Q1)	2688,3	687,2	714,6	756,9	529,6
2017 (Q4)	2.763,60	693	728,9	791,1	550,6
2018 Q1/2017 Q4	-2,7	-0,8	-2,0	-4,3	-3,8
Стопа запослености (15-64)					
2018 (Q1)	55,6	59,9	55,5	54,9	51,7
2017 (Q4)	57,1	60,4	56,9	56,9	53,9
2018 Q1/2017 Q4	-1,5	-0,5	-1,4	-2,0	-2,2
Стопа запослености младих (15-24)					
2018 (Q1)	18,5	16,6	21,8	18,8	16,0
2017 (Q4)	21,4	19,3	24,9	20,8	20
2018 Q1/2017 Q4	-2,9	-2,7	-3,1	-2,0	-4,0

Извор: РЗС, АРС

- Неформална запосленост је смањена за -8,5% (са 546,4 хиљада лица у Q4 2017. на 500,1 хиљада лица у Q1 2018), и стопа неформалне запослености за -1,2 п.п. (са 19,8% у Q4 2017. на 18,6% у Q1 2018). Регионално незапосленост је у Q1 2018. смањена у три региона а повећана је у Јужној и Источној Србији за 9,6% у односу на Q4 2017. Највећи пад

незапослених је у Београду (-9,5%), а најмањи у Шумадији и Западној Србији (-0,6%). Стопа незапослености радног узраста (15-64) је смањена у Београду и Војводини док је повећана у Шумадији и Западној Србији и Јужној и Источној Србији. Незапосленост младих (15-24) је веома изражена и знатно је изнад опште стопе незапослености. Стопа незапослености младих повећана је са 33,3% у Q4 2017. на 34,6% у Q1 2018. (за 1,3 п.п). Најнижа стопа незапослености младих у Q1 2018. је у Војводини (27,0%), а највиша у Јужној и Источној Србији (44,7%).

Табела 24. Незапослени по регионима

	Шумадија Јужна и Србија Београд Војводина и Западна Источна Србија Србија				
	Београд	Војводина	Западна Србија	Источна Србија	Србија
Број незапослених					
2018 (Q1)	468,7	105,1	105,6	139,8	118,2
2017 (Q4)	475,6	116,1	111	140,7	107,8
2018 Q1/2017 Q4	-1,5	-9,5	-4,9	-0,6	9,6
Стопа незапослености (15-64)					
2018 (Q1)	15,5	13,5	13,2	16,7	19,3
2017 (Q4)	15,3	14,5	13,5	16,2	17,2
2018 Q1/2017 Q4	0,2	-1,0	-0,3	0,5	2,1
Стопа незапослености младих (15-24)					
2018 (Q1)	34,6	29,4	27,0	37,2	44,7
2017 (Q4)	33,3	33	29,7	34,4	37,1
2018 Q1/2017 Q4	1,3	-3,6	-2,7	2,8	7,6

Извор: РЗС, АРС

- Учешће дугорочне незапослености (Q1 2018) је остало непромењено у односу на претходни квартал (Q4 2017) и износи 8,8% активног становништва.

СПОЉНА ТРГОВИНА

- Укупна спољнотрговинска робна размена у првих шест месеци 2018. године износила је 18,5 млрд. EUR (извоз 8,0 млрд. EUR, а увоз 10,5 млрд. EUR) и остварила је раст од 9,9% на међугодишњем нивоу.
- Извоз робе је у прва два квартала 2018. године међугодишње порастао за 7,6%, а увоз робе за 11,7%. Дефицит робне размене је повећан за 27,2% и износио је 2.494,0 мил. EUR. Покривеност увоза извозом износила је 76,3% и мања је у односу на исти период претходне године, када је износила 79,2%.
- У јуну 2018. године извоз робе је порастао међугодишње за 9,3%, а увоз за 11,7% и износили су 1.491,2 мил. EUR и 1.881,2 мил. EUR.

Графикон 8. Спољнотрговинска робна размена

Извор: РЗС

- У првих шест месеци 2018. године извоз прерађивачке индустрије (92,7% укупног робног извоза) забележио је раст од 10,7%, а извоз у пољопривреди (5,1% извоза) међугодишњи пад од -25,8%. На раст робног извоза из области прерађивачке индустрије највише су утицали извоз основних метала, гуме и пластике, моторних возила и приколица, хемикалија и хемијских производа, и непоменутих машина и опреме. Укупан допринос ових области расту извоза је износио 6,5 процентна поена. У области моторних возила и приколица (област са највећом вредности извоза) у прва два квартала 2018. године забележен је раст извоза од 7,9% и допринос од 1,1 процентни поен. У сектору снабдевања електричном енергијом, гасом и паром извоз је забележио раст од 3,4%, а у рударству од 2,6%.

- Међугодишњи раст извоза у прва два квартала 2018. године у оквиру прерађивачке индустрије је био широко дисперзован. Значајан раст извоза забележен је у областима: кокса и деривата нафте (30,9%), основних метала (24,5%) и гуме и пластике (18%). Учешће извоза основних метала у укупном извозу је повећано међугодишње са 9,4% на 10,9%.

Табела 25. Извоз појединих категорија по делатностима

	Укупан извоз, мил. EUR		Учешће, %		Међугодишња стопа раста, %		Допринос расту, процентни поени	
	I-VI 2017	I-VI 2018	I-VI 2017	I-VI 2018	I-VI 2017	I-VI 2018	I-VI 2017	I-VI 2018
Пољопривреда и прехранбени производи	1302,4	1164,3	17,4	14,5	15,2	-10,6	2,6	-1,8
Енергија и руде	70,0	72,1	0,9	0,9	-27,4	3,0	-0,4	0,0
Кокс и деривати нафте	120,5	157,7	1,6	2,0	22,1	30,9	0,3	0,5
Хемикалије и хемијски производи	434,8	496	5,8	6,2	14,8	14,1	0,9	0,8
Гума и пластика	591,3	697,7	7,9	8,7	21,7	18,0	1,6	1,4
Основни метали	703,2	875,3	9,4	10,9	51,8	24,5	3,7	2,3
Метални производи, осим машина	400,4	414,8	5,4	5,2	9,5	3,6	0,5	0,2
Електрична опрема	590,3	621,2	7,9	7,7	11,3	5,2	0,9	0,4
Непоменути машине и опрема*	376	438	5,0	5,5	23,9	16,5	1,1	0,8
Моторна возила и приколице	1.064,9	1.149	14,3	14,3	-2,3	7,9	-0,4	1,1
Остале делатности	1.811,6	1.946,9	24,3	24,2	11,2	7,5	2,8	1,8
Укупан извоз	7.465,4	8.033	100,0	100,0	13,6	7,6	13,6	7,6

Извор: РЗС, МП-истраживање; * машине опште намене, машине за пољопривреду и шумарство, машине за обраду метала и алатне машине и остале машине за специјалне намене

Напомена: Извоз 10 посматраних категорија чини 75% укупног робног извоза.

- Спољнотрговинска робна размена са земљама ЕУ износила је 64,7% укупне размене.
- Посматрајући појединачне земље, највећи спољнотрговински партнери били су у извозу Италија, Немачка, БиХ, Руска Федерација и Румунија. Извоз у ових пет земаља чинио је 45,1% укупног извоза. Највећи партнери у увозу су били Немачка, Италија, Кина, Руска Федерација и Мађарска (увоз из ових земаља чинио је 45,5% укупног увоза).
- Од највећих спољнотрговинских партнера суфицит се остварио са БиХ, Румунијом и Италијом.
- Са земљама СЕФТА (око 10% укупне робне размене) Србија бележи суфицит у размени (927,5 мил. EUR), што је резултат углавном извоза пољопривредних производа, гвожђа и челика, друмских возила и нафте и нафтних деривата. Извоз у ове земље је

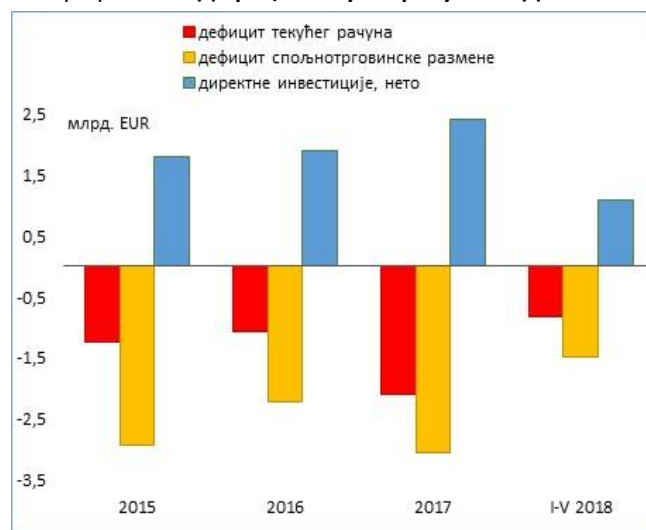
износио 1.351,5 мил. EUR, а увоз 424 мил. EUR. Покривеност увоза извозом је износила 318,8%.

- Суфицит у размени остварен је са бившим југословенским републикама: БиХ, Црном Гором и нешто мањи са, Македонијом. Од осталих земаља истиче се суфицит са Румунијом, Бугарском и Италијом.
- Највећи дефицит је забележен у трговини са Кином (због увоза телефона за мрежу базних станица и лаптопова), затим са Немачком и Руском Федерацијом (због увоза енергената - нафте и гаса). Следи дефицит са Турском (због увоза текстилних производа) и Мађарском.

ПЛАТНИ БИЛАНС

- **Дефицит текућег рачуна** платног биланса на крају маја 2018. године је износио **-818,3 мил. EUR** и смањен је за 113,5 мил. EUR (-12,2%) у односу на исти период 2017. године.
- На смањење дефицита текућег рачуна највише је утицало смањење дефицита на позицији примарног дохотка и раст на позицији секундарног дохотка, који су ублажили раст спољнотрговинског дефицита. **Дефицит у укупној спољнотрговинској размени је износио -1.474,8 мил. EUR** (порастао је за 278 мил. EUR или 23,2%), робни дефицит је порастао за 24,7% (за 375 мил. EUR), а суфицит у размени услуга је порастао за 30,3% (за 97 мил. EUR).
- **На позицији примарног дохотка** у периоду јануар-мај 2018. године дефицит је међугодишње смањен за 172 мил. EUR (16,2%) и износио је **-888,5 мил. EUR**. На смањење дефицита највише је утицало смањење одлива дохотка од портфолио инвестиција за 64 мил. EUR и дохотка од директних инвестиција за 59 мил. EUR.
- **Суфицит на рачуну секундарног дохотка** (биланс текућих трансфера) у првих пет месеци 2018. године је износио **1.545 мил. EUR** и повећан је међугодишње за 16,5%. Најзначајнији део текућих трансфера су лични трансфери (1.253 мил. EUR), а у оквиру њих дознаке радника из иностранства, код којих је нето прилив у првих пет месеци 2018. године износио 988 мил. EUR и повећан је за 23,2% у односу на исти период претходне године.

Графикон 9. Дефицит текућег рачуна и СДИ

Извор: НБС

- **Нето прилив страних директних инвестиција** на крају маја 2018. године износио је **1.091,8 мил. EUR**, и порастао је за 13,6% у односу на исти период претходне године.

Нето прилив **портфолио инвестиција** је износио 184 мил. EUR, а у истом периоду претходне године забележен је нето одлив од 194 мил. EUR.

ЈАВНЕ ФИНАНСИЈЕ

- На нивоу опште државе у првих пет месеци 2018. године забележен је **фискални суфицит у износу од 9,3 млрд. динара**, што представља смањење у односу на исти период претходне године за 13,5 млрд динара. Јавни приходи сектора државе су у том периоду забележили међугодишњи реални раст од 3,2% и износили су 804,4 млрд. динара, а јавни расходи раст од 5,1% и износили су 795,1 млрд. динара.
- **Приходи буџета** у првих пет месеци 2018. године (445,7 млрд. динара) реално су већи за +1,0%, а расходи буџета (436,9 млрд. динара) за 1,9% на међугодишњем нивоу. У првих пет месеци 2018. године остварен је **суфицит буџета Републике у висини од 8,8 млрд. динара**.
- **Порески приходи** у периоду јанар-мај 2018. године (87,2% укупних прихода буџета) износили су 388,8 млрд. динара и порасли су реално за 3,1% у односу на исти период претходне године. Највећи део пореских прихода односи се на уплату **ПДВ** (43,5% укупних прихода). У првих пет месеци 2018. године забележен је реални међугодишњи пад прихода од уплате ПДВ од -2,3%. После ПДВ на већи приход забележен је **по основу акциза** (26,0% укупних прихода), и забележен је реални раст од +6,3%. Највећи раст у оквиру примања буџета остварен је код пореза на добит предузећа (24,3%).

- Највећи део **текућих расхода буџета** чинили су расходи за запослене (24,4% укупних расхода). Затим следе трансфери организацијама обавезног социјалног осигурања (17,1%) и расходи по основу отплате камата (12,8%).
- У периоду јануар-мај 2018. године забележено је значајно међугодишње повећање **капиталних расхода** од 101% (двоструко већи) и износили су 36 млрд. динара.

Графикон 10. Јавне финансије Републике Србије

Извор: МФ, РЗС

ЈАВНИ ДУГ

- Настављен је тренд смањења учешћа јавног дуга у БДП, са 74,7% у 2015. на 61,5% у 2017. и 59,7% на дан 30.6.2018. У структури јавног дуга у периоду од 2013. године директне обавезе су повећане за 29,5% (са 17.300 мил. EUR у 2013. на 22.397 мил. EUR (30. 6. 2018. године), док су индиректне обавезе смањене за 42,3%. Укупан унутрашњи дуг је повећан за 25% (са 7.912 мил. EUR на 9.887 мил. EUR), а спољни дуг за 15,7% (са 12.230 мил. EUR на 14.152 мил. EUR).
- Валутна структура дуга у 2018. години приказује доминацију три валуте EUR (40,0%), USD (28,7%) и RSD (24,9%).
- Домаћа валута и EUR су доминантни на тржишту капитала и тренду задуживања кроз емитовање државних обвезница у RSD и EUR, а високо учешће USD (28,7%) у јавном дугу је последица кредитних задужења у претходном периоду.

Табела 26. Јавни дуг Републике Србије* (у мил. EUR)

	2013	2014	2015	2016	2017	30.6. 2018
А. Директне обавезе						
Унутрашњи дуг	7.055	8.225	9.051	8.768	9.089	9.743
Спољни дуг	10.245	11.992	13.370	13.908	12.369	12.654
<i>Директне обавезе укупно</i>	17.300	20.217	22.421	22.676	21.458	22.397
Б. Индиректне обавезе						
Унутрашњи дуг	857	687	608	382	209	144
Спољни дуг	1.985	1.858	1.790	1.763	1.554	1.498
<i>Индиректне обавезе укупно</i>	2.842	2.545	2.398	2.145	1.763	1.641
Укупан јавни дуг А+Б	20.142	22.762	24.819	24.821	23.211	24.038
Учешће јавног дуга у БДП**, у %	59,6	70,4	74,7	71,9	61,5	59,7

Извор: МФ- Управа за јавни дуг

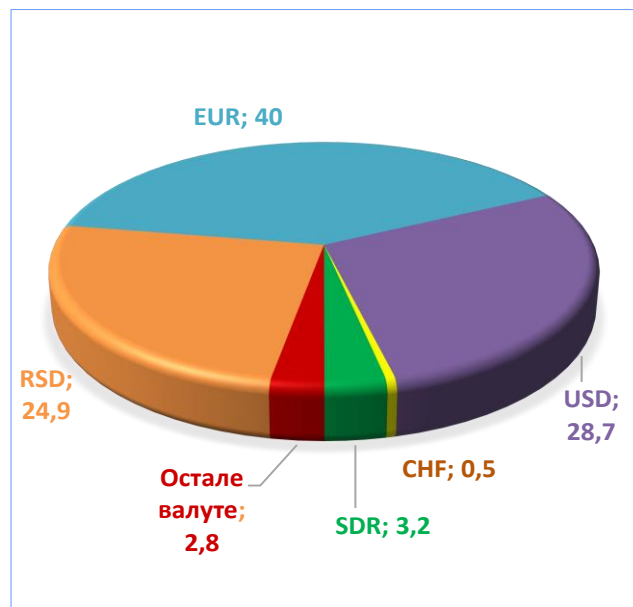
* односи се на дуг централног нивоа власти; ** БДП према методологији ESA 2010

Графикон 11. Учешће јавног дуга у БДП, у %

Извор: МФ- Управа за јавни дуг

Графикон 12. Валутна структура јавног дуга у 2018.

Извор: МФ- Управа за јавни дуг

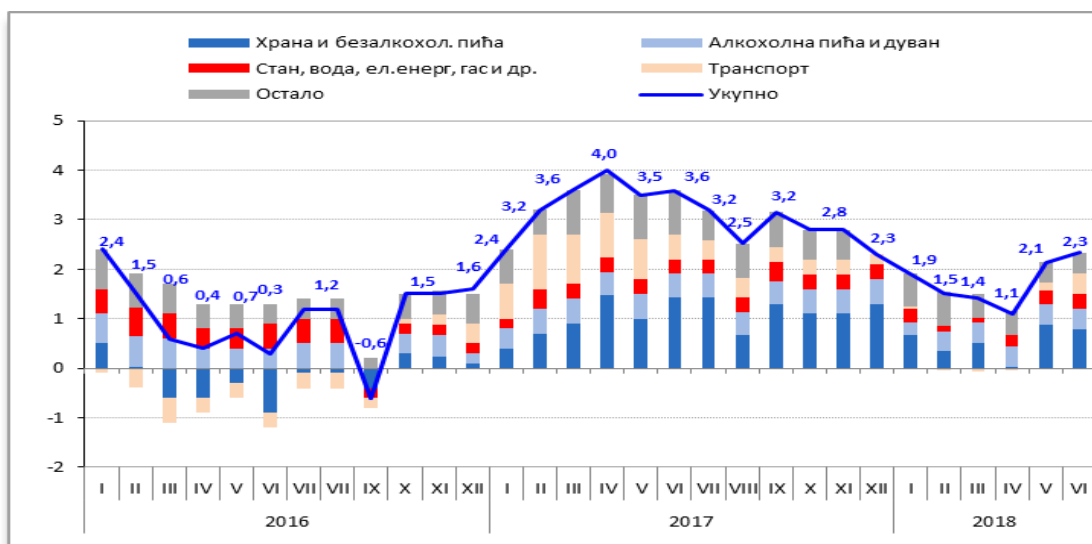
ЦЕНЕ И МОНЕТАРНА КРЕТАЊА

- Инфлаторни притисци додатно су снижени од почетка ове године, што је потврђено успоравањем укупне и базне инфлације већим од очекиваног.
- У Q2 2018. године остварена је инфлација од 1,9% у односу на Q2 2017. Међугодишња **инфлација** је у 2018. (период јануар-јун), знатно успорила раст – од вредности циља крајем 2017. износила је 1,5% у априлу, 1,6% у мају и 1,7% у јуну. На инфлацију утицао је пре свега благи раст цена производа и услуга личне потрошње (воћа и поврћа, раст акциза на диван, туристичких пакет аранжмана и енергената). Базна инфлација (укупна инфлација умањена за раст цена енергије, хране, алкохола и

цигарета) остала је непромењена од марта до јуна и износи +0,8%.

- Инфлација је у јуну износила 2,3% у односу на јун 2017. што указује на то да су инфлаторни притисци додатно снижени. Ниске инфлаторне притиске потврђује и кретање базне инфлације, која је у јуну износила +0,4% мг. мерена променом ИПЦ-а.
- Краткорочна и средњорочна инфлациона очекивања финансијског сектора и привреде су око централне вредности циља за инфлацију ($3,0 \pm 1,5\%$) Народне банке Србије, што указује на то да ови сектори очекују да ће ценовна стабилност бити очувана и у кратком и у средњем року.

Графикон 13. Допринос главних категорија цена

Извор: РЗС, МП – истраживање

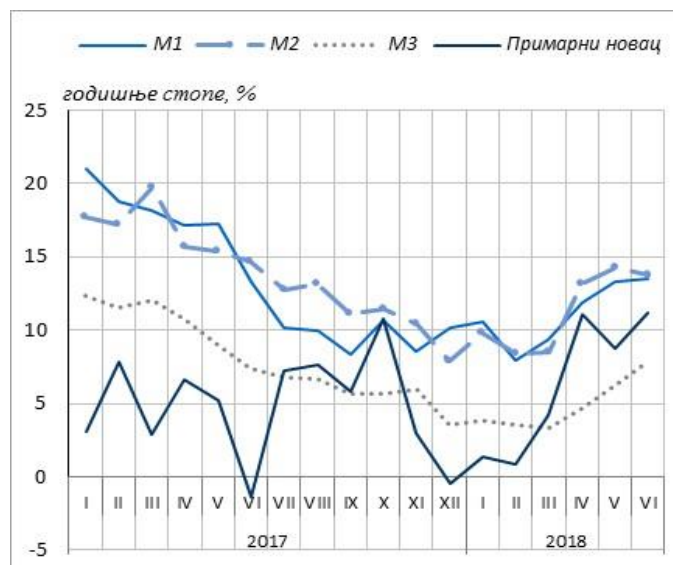
- **Монетарна кретања.** У првих шест месеци 2018. године је настављено ублажавање монетарне политике. НБС је задржала референтну каматну стопу на нивоу од 3,0%.
- **Девизне резерве НБС** су на крају јуна 2018. године износиле 11,1 млрд. EUR чиме се обезбеђује покривеност новчане масе М1 од 195% и више од пет месеци увоза робе и услуга (скоро двоструко више од стандарда којим се утврђује адекватан ниво покривености увоза робе и услуга девизним резервама). У односу на претходни месец девизне резерве НБС су повећане за 221 мил. EUR, а у поређењу са истим месецом претходне године повећане су за 1.434 мил. EUR.
- У јуну је смањена међугодишња стопа раста монетарног агрегата М2, док су повећане стопе раста монетарног агрегата М1 и примарног новца.
- Укупна **кредитна активност** у првих шест месеци 2018. године је остварила номинални раст од 3,1% (раст кредита становништву од 7,8% и пад кредита привреди од -0,6%). У јуну 2018. године номинални међугодишњи раст кредитне активности је износио 4,4% (кредити становништву номинални раст од 8,9%, а пласмани привреди од +0,8%). На раст кредита становништву највише је утицао раст готовинских кредита (међугодишњи номинални раст од 19,3%), чије је учешће у укупним кредитима становништву у јуну износило 39,3%. У структури кредита привреди, у јуну 2018. године остварен је међугодишњи номинални раст кредита за ликвидност и обртна

средства од 5,3% (учешће 47,1% укупних кредита привреди), док се на инвестиционе кредите (у јуну је забележен међугодишњи благи номинални пад од -0,2%) односило 30,4% ових потраживања.

- Учешће проблематичних кредита у укупним кредитима је на крају јуна 2018. године износило 7,8%.
- Укупна **шtedња становништва** у јуну 2018. године износила је 1.159 млрд. динара (девизна 1.106,3 млрд. динара, а динарска 52,7 млрд. динара) и у односу на јун 2017. забележила је номинални раст од 3,7% (девизна шtedња раст од 3,7%, а динарска од 3,9%). Посматрано по валутној структури шtedних улога доминира шtedња у иностраној валути (95,5% укупне шtedње). Рочна структура девизне шtedње становништва је и даље неповољна, с обзиром да преовлађују краткорочни депозити 83,6% (највећи део девизне шtedње становништва чине депозити по виђењу 62,4% и шtedња орочена до годину дана 18,5%), док је на дуг рок орочено 16,4% укупне девизне шtedње.
- У јуну 2018. године забележена је номинална апресијација динара у односу на евро од 0,1%. Народна банка Србије је у том месецу интервенисала на међубанкарском девизном тржишту куповином 365 мил. EUR ради ублажавања претераних дневних осцилација курса.

- Обим реализоване трговине девизама на међубанкарском девизном тржишту у јуну 2018. је износио 450,5 мил. EUR и био је за 63,4 мил. EUR мањи него у претходном месецу. У првих шест месеци 2018. у међубанкарској трговини реализовано је 3.713,2 мил. EUR.

Графикон 14. Кретање монетарних агрегата

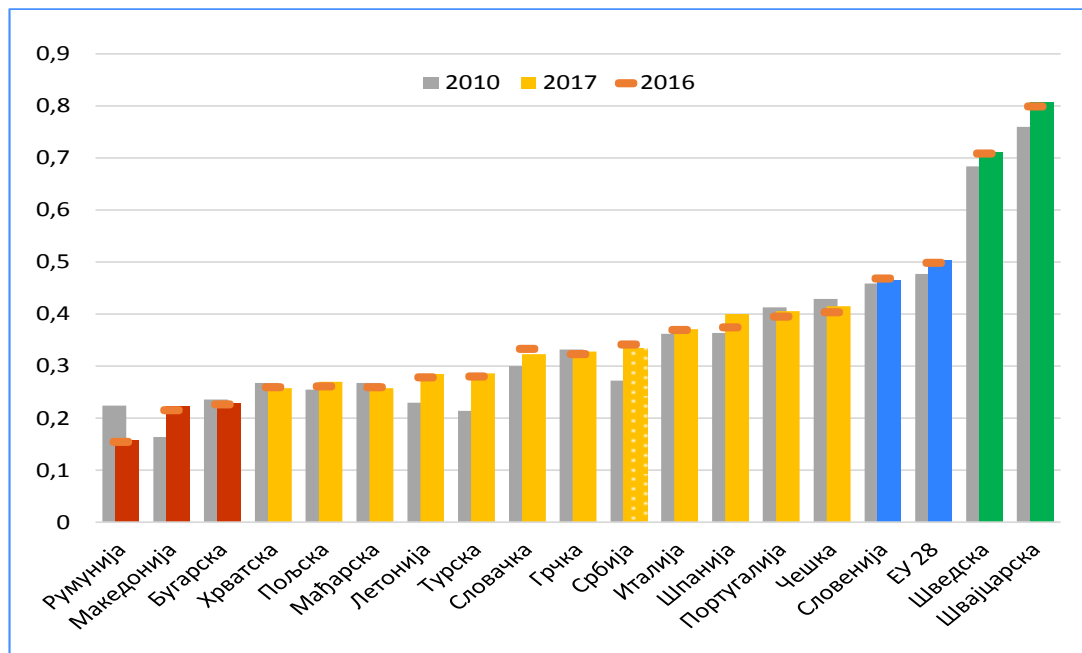
Извор: НБС

Прилог : ИНОВАТИВНЕ ПЕРФОРМАНСЕ МСП

Иновативност широм света је основни фактор технолошког прогреса, економског раста, развоја и просперитета. Самим тим, иновативност је веома важна за предузећа која желе да напредују, развијају се и расту. *Величина* и *квалитет* иновационих потенцијала одређују могућност стварања иновација, а *брзина* и *успешност* у примени иновација детерминише брзину транзиција земље у друштво засновану на знању.

Иновационо лидерство омогућава најразвијеним земљама да одрже и унапреде свој водећи положај у свету, а убрзани иновациони развој недовољно и средње развијеним земљама омогућава да повећају конкурентност, динамизирају развој и смање заостајање у односу на водеће земље света. Земље у развоју не заостају за развијеним у својим напорима за повећање њихових иновативних капацитета. Напротив, у многим случајевима ове земље преузимају водећу улогу у прихватању иновација како би подстакле њихов индустријски и економски раст.

Графикон 15. Иновативне перформансе одабраних европских земаља у односу на ЕУ 2010.

Извор: МП - истраживање према European Innovation Scoreboard 2018

Напомена: Обојени стубићи приказују резултате држава у 2017, у односу на ЕУ у 2010. Хоризонталне наранџасте цртице приказују перформансе у 2016, у односу на ниво ЕУ у 2010. Сиви стубићи приказују перформансе у 2010. у односу на ЕУ у 2010.

Унапређење иновативности у основи је развојних политика водећих земаља света и у средишту је развојне стратегије ЕУ Европа 2020. На нивоу Европске уније иновативност се мери *Иновационим индексом*¹,

¹ Иновациони индекс је сложени показатељ састављен од четири основне групе показатеља иновативности сврстаних у десет димензија са укупно 27 различитих показатеља. *Прву групу* показатеља чине фактори који омогућавају иновацију, али нису везани за предузеће и покривају три димензије иновативности: људски ресурси, истраживачки систем, као и околину која је погодна за иновације. *Друга група* показатеља обухвата јавне и приватне инвестиције у истраживање и иновације и покрива две димензије: финансирање и подршка и инвестиције предузећа. *Трећа група* показатеља обухвата ефекте иновационих активности предузећа кроз три димензије: иноватори, повезивање и интелектуална својина. *Четврта група* показатеља служи за процену ефеката иновационих активности на нивоу

који представља композитни индикатор иновативности којим се мере иновативне перформансе европских земаља са циљем да се унапреде иновационе перформансе и успешно реализовала стратегија Европа 2020. Вредности индекса иновативности објављују се у *European Innovation Scoreboard*² (EIS) при чему се све земље сврставају у четири категорије³:

предузећа и укључује две димензије: утицаји на запосленост и ефекти продаје.

² Европска лествица успеха у иновирању (European Innovation Scoreboard – EIS) је годишњи извештај Европске комисије за праћење и упоредну анализу спровођења стратегије Европа 2020, као и иновационих перформанси земаља чланица ЕУ, придружених земаља (Србија, Македонија, Турска, Исланд, Норвешка, Швајцарска, Украјина и Израел) и најважнијих глобалних конкурената: САД, Јапан, Аустралија, Канада, Јужна Кореја и земље БРИК-а (Бразил, Русија, Индија, Јужна Африка и Кина). EIS даје упоредну оцену иновативног развоја појединачних земаља, релативне предности и слабости њихових истраживачких и иновационих система, као и промене нивоа иновативности појединачних земаља.

³ Иновациони лидери (*Innovation leaders*) су земље код којих је индекс иновативности за 20% и више већи од просека ЕУ; снажни иноватори (*Strong Innovators*) – су они који су остварили између 90% и 120% просека перформанси ЕУ;

- (1) иновациони лидери (зелена боја на графикону),
- (2) снажни иноватори (плава боја на графикону),
- (3) умерени иноватори (жута боја на графикону) и
- (4) скромни иноватори (црвена боја на графикону).

Иако има удео у само 7% светске популације, Европа има водећу позицију у индустријским секторима као што су фармацеутска индустрија, машински инжењеринг и мода, учествује са 20% у глобалним инвестицијама у истраживање и развој.

EIS 2018 указује на побољшање перформанси и убрзавање напретка Европе у последњих неколико година, са позитивним изгледима у наредном периоду. Иновације се у великој мери разликују у ЕУ, уз неједнак напредак. У односу на ЕУ у 2010. у 2017. години иновациони индекс је побољшан у 18 држава чланица ЕУ, док је опао у 10.

Међутим, док се предвиђа смањење иновационог јаза ЕУ са САД, Јапаном и Канадом, Јужна Кореја и Кина им се брзо приближавају. Стога, Европа треба да појача своје улагања у иновације и да се усмери ка чистијој и паметнијој индустрији, већој конкурентности и кохезији.

Привреду Републике Србије карактерише тренд раста степена иновативности, мада и даље са значајним заостатком за просеком ЕУ. Према иновационим перформансама, Република Србија (индекс иновативности 0,335) се у 2017. налази у групи 16 земаља умерених иноватора и значајно заостаје у односу на просек ЕУ (0,504) и већину европских земаља. У односу на земље из окружења, боље иновационе перформансе од Републике Србије има само Словенија (0,465) која се налази се у групи великих иноватора, а слабије имају Мађарска (0,332) и Хрватска (0,258) које се налазе у групи умерених иноватора и земље из групе скромних иноватора (Бугарска – 0,229, Македонија – 0,222 и Румунија – 0,157).

Иновационе перформансе Републике Србије у периоду 2008 - 2017. године повећане су, изузев малог пада у 2011, 2016. и 2017. години. Такође, у посматраном периоду побољшаване су и релативне иновационе перформансе Републике Србије у односу на просек ЕУ (са 45% у 2008. на 70,3% у 2017. години).

Иновативне перформансе Републике Србије су испод просека ЕУ код већине димензија и показатеља иновативности, али са трендом раста. Најбоље резултате у односу на ЕУ у 2017. Србија је забележила за компоненте Инвестиције предузећа (118,3),

умерени иноватори (*Moderate innovators*) – између 50% и 90% просека перформанси ЕУ; а скромни иноватори (*Modest innovators*) - испод 50% просека перформанси ЕУ.

Повезивање (94,0) за МСП са маркетиншким или организационим иновацијама (91,7), за МСП са производним или процесним иновацијама (86,2), као и у оствареном утицају иновационих активности на запосленост и запошљавање (93,5). С друге стране, најслабије иновативне димензије су Околина која је погодна за иновације (18,5) и Интелектуална својина (24,2). Већина иновационих перформанси (димензија и показатеља) Републике Србије је погоршана у односу на 2016. годину.

Четири индикатора мере иновативне перформансе пословања малих и средњих предузећа:

(1) *Иновације МСП у производе и процесе* – број МСП која су увела нови производ или нов процес на једно од својих тржишта. Технолошке иновације мерене увођењем нових производа (робе или услуга) и процеса су кључне за иновације у производним активностима;

(2) *Маркетинг и/или организационе иновације МСП* - број МСП која су увела нову маркетинг иновацију и/или организационе иновације на једно од њихових тржишта. Овај индикатор приказује степен до којег МСП иновирају кроз нетехнолошке облике иновације

(3) *Иновационе активности МСП унутар предузећа* - Овај индикатор мери степен до којег су МСП која су увеле нов или значајно побољшан производ или производни процес иновирала интерно;

(4) *Сарадња иновативних МСП са другима* - овај индикатор мери степен до ког су МСП укључена у сарадњу у области иновација. Он мери проток знања између јавних истраживачких институција и предузећа. као и између разних предузећа.

МСП су покретачи иновација, запошљавања и кохезије. Подаци указују на то да се за ЕУ као целину тренд смањења учешћа МСП који уводе иновације недавно преокренуо.

На основу четири индикатора која мере иновативне перформансе пословања МСП, Србија заостаје за просеком ЕУ 28 и Словенијом, али има боље перформансе од свих осталих земаља из окружења.

Слаб ниво иновативности МСП у Републици Србији огледа се у малом обиму технолошких иновација и слабој вези и сарадњи између образовања, истраживачких института и комерцијалног сектора. Нетехнолошке иновације, које се односе на унапређење организације и маркетинга, напредно коришћење информативно-комуникационих технологија и сл, такође су у недовољној мери заступљене у овим предузећима.

Табела 27. Показатељи иновативности Републике Србије

Група		Перформансе у односу на ЕУ 2010. у		У односу на ЕУ 2017. у
		2010	2017	2017
	Укупни иновациони индекс	57,1	70,3	66,5
I	Људски ресурси	28,0	76,5	64,1
	Привлачни истраживачки системи	30,0	37,2	32,7
	Околина погодна за иновације	24,8	24,8	18,5
II	Финансирање и подршка	67,3	40,6	37,7
	Инвестиције предузећа	78,0	132,3	118,3
III	Иноватори	47,7	72,3	84,1
	Повезивање	96,6	94,9	94,0
	Интелектуална својина	27,2	24,4	24,2
IV	Утицаји на запосленост	68,8	94,0	93,5
	Ефекти продаје	50,4	60,9	58,5

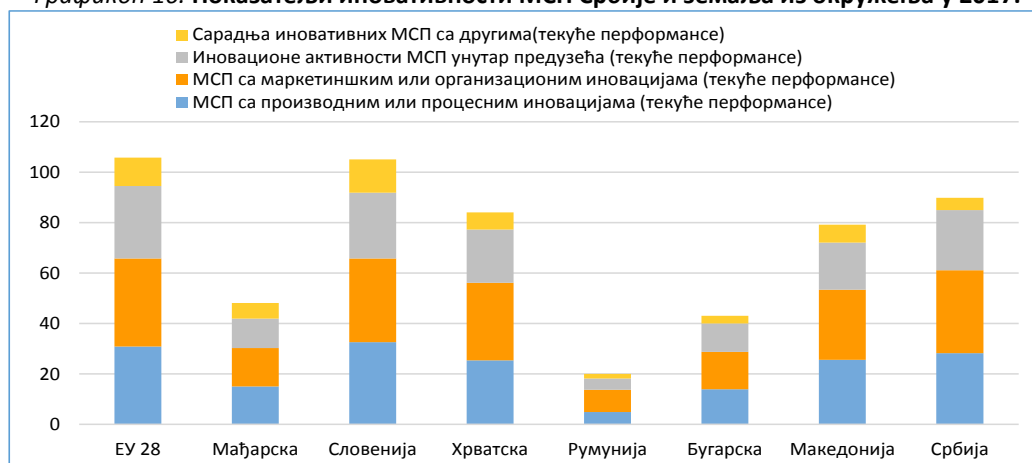
Извор: МП - истраживање према European Innovation Scoreboard 2018

Табела 28. Показатељи иновативности МСП Републике Србије и изабраних земаља из окружења у 2017,

	ЕУ 28	Мађарска	Словенија	Хрватска	Румунија	Бугарска	Македонија	Србија
МСП са производним или процесним иновацијама (текуће перформансе)	30,9	15,1	32,6	25,4	4,9	14,0	25,6	28,3
МСП са производним или процесним иновацијама (у односу на ЕУ 2017,)		16,7	109,0	71,2	0,0	11,3	72,2	86,2
МСП са маркетиншким или организационим иновацијама (текуће перформансе)	34,9	15,2	33,2	30,8	8,8	14,8	27,8	32,9
МСП са маркетиншким или организационим иновацијама (у односу на ЕУ 2017,)		19,4	93,0	83,4	0,0	17,4	71,0	91,7
Иновационе активности МСП унутар предузећа (текуће перформансе)	28,8	11,7	26,1	21,1	4,5	11,2	18,7	23,8
Иновационе активности МСП унутар предузећа (у односу на ЕУ 2017,)		16,6	86,8	62,6	0,0	13,9	50,7	75,4
Сарадња иновативних МСП са другима (текуће перформансе)	11,2	6,2	13,2	6,8	1,8	3,1	7,1	4,9
Сарадња иновативних МСП са другима (у односу на ЕУ 2017,)		49,8	119,2	55,6	0,0	19,0	58,6	37,1

Извор: МП - истраживање према European Innovation Scoreboard 2018

Графикон 16. Показатељи иновативности МСП Србије и земаља из окружења у 2017.

Извор: МП - истраживање према European Innovation Scoreboard 2018

Конкуренција на страним тржиштима најчешће је већа него на домаћим, што би требало да подстиче увођење нових технологија и производа.

У томе, без сумње, значајно је да ли је реч о великој или малој привреди, где би мале, у које спадају све привреде из окружења, требало да буду отвореније и иновативније.

Анализа иновативности и отворености балканских МСП у балканским државама показује значајно заостајање у односу на развијеније земље ЕУ. МСП у Србији нису иновативна и нису интернационализована, што значи да не рачунају ни са продајом на страном тржишту, нити очекују страну конкуренцију.

Имајући у виду удео МСП у укупном броју предузећа, у укупној запослености и у укупној додатој вредности, јасно је да је **да би се подстакло развој, привредни раст и запошљавање потребан је конкурентан, иновативан и интернационализован сектор МСП, јер управо он може да мобилише знање, предузетничке способности и продуктивност људи.**